

CURTEA DE JUSTIȚIE
A UNIUNII EUROPENE

CURTEA DE JUSTIȚIE ȘI TINERII

INTRODUCERE

Din anul 1952, Curtea de Justiție a Uniunii Europene (CJUE) asigură respectarea și aplicarea corectă a dreptului Uniunii în statele membre. De-a lungul timpului, aceasta a pronunțat hotărâri care au consolidat integrarea europeană, conferind în același timp cetățenilor și în special tinerilor drepturi tot mai extinse. Paginile următoare prezintă câteva hotărâri marcante ale Curții, clasificate în funcție de teme.

DREPTURILE STUDENȚILOR

În condițiile în care un număr tot mai mare de studenți urmează o parte a studiilor în alt stat membru decât cel din care provin, Curtea s-a confruntat cu numeroase litigii în acest domeniu. Aceasta a trebuit să se aplece astfel asupra unor întrebări ca: există discriminare atunci când studenților din celelalte state membre li se limitează accesul la universitățile dintr-un stat membru? Un stat membru poate refuza anumite ajutoare studenților proveniți din alte state membre? Și copiii lucrătorilor frontalieri au drepturi în statul membru în care lucrează părinții lor?

DREPTURILE STUDENȚILOR

Accesul la învățământul superior

În anul 2004, Curtea a constatat că Belgia îi discrimina pe absolvenții de liceu din alte state membre (precum titularii unui *baccalauréat* francez sau ai unui *Abitur* german) prin faptul că aceștia nu puteau avea acces la învățământul superior belgian în aceleași condiții cu cele rezervate absolvenților de liceu belgieni (Hotărârea din 1 iulie 2004, Comisia/Belgia, C-65/03). Austria va face obiectul aceleiași constatări un an mai târziu, în 2005 ([Hotărârea din 7 iulie 2005, Comisia/Austria, C-147/03](#)).

Curtea a declarat de asemenea în anul 2010 că un stat membru nu poate, în principiu, să limiteze înscrierile studenților din alte state membre la anumite formări universitare cu caracter medical, cu excepția cazului în care o astfel de limitare se dovedește justificată din motive de protecție a sănătății publice. În această privință, statul membru trebuie să demonstreze, cu ajutorul unor date serioase și convergente, că există un risc de diminuare a numărului de diplome menite să asigure serviciile de sănătate pe teritoriul său ([Hotărârea din 13 aprilie 2010, Bressol și alții, C-73/08](#)).

DREPTURILE STUDENȚILOR

Finanțarea studiilor și ajutoarele acordate studenților

Un stat membru nu poate refuza un împrumut pentru studenți sau o bursă de studii studenților care au reședința pe teritoriul său și care îndeplinesc condițiile de ședere în acest stat membru ([Hotărârea din 15 martie 2005, Bidar, C-209/03](#)). Cu toate acestea, statele membre pot rezerva acordarea acestor împrumuturi sau a acestor burse studenților care demonstrează un anumit grad de integrare în societatea lor și care au reședința de un anumit timp pe teritoriul lor. În anul 2008, Curtea a statuat în această privință că o condiție privind reședința prealabilă de cinci ani era conformă cu dreptul Uniunii ([Hotărârea din 18 noiembrie 2008, Förster, C-158/07](#)).

În anul 2012, Curtea a constatat că Austria îi discrimina pe studenții proveniți din alte state membre în măsura în care numai studenții ai căror părinți primeau alocații familiale din partea statului austriac puteau beneficia de tarife de transport reduse (Hotărârea din 4 octombrie 2012, Comisia/Austria, C-75/11).

DREPTURILE STUDENȚILOR

Situația copiilor lucrătorilor frontalieri

În anul 2013, Curtea a declarat că un stat membru (în speță Luxemburg) nu poate refuza în mod sistematic burse de studii copiilor lucrătorilor frontalieri, chiar dacă aceștia nu au reședința pe teritoriul său. Este, astfel, suficient ca părinții (sau unul dintre părinți) să lucreze pentru o perioadă semnificativă în statul membru în discuție pentru a stabili o legătură suficientă cu acest stat ([Hotărârea din 20 iunie 2013, Giersch și alții, C-20/12](#)).

Curtea a mai precizat că copiii lucrătorilor frontalieri erau discriminați în Țările de Jos ca urmare a faptului că ajutorul pentru studiile în străinătate era rezervat în acest stat studenților care locuiseră pe teritoriul neerlandez timp de cel puțin trei ani în ultimii șase ani. Potrivit Curții, această condiție privind reședința avea un caracter prea exclusiv ([Hotărârea din 14 iunie 2012, Comisia/Țările de Jos, C-542/09](#)).

PROTECȚIA DATELOR CU CARACTER PERSONAL

În era informaticii și a internetului, respectarea vieții private și protecția datelor cu caracter personal au devenit teme extrem de sensibile. Curtea a răspuns în special la două întrebări în acest domeniu: există un drept de a fi uitat pe motoarele de căutare și, respectiv, datele cu caracter personal ale cetățenilor Uniunii sunt protejate suficient în cadrul și în afara Uniunii?

În anul 2014, Curtea a consacrat dreptul de a fi uitat pe motoarele de căutare. Astfel, o persoană care dorește ca un link care duce la informații cu privire la viața sa privată să nu mai apară în urma unei căutări efectuate plecând de la numele său poate solicita operatorului motorului de căutare și, în cazul unui refuz, autorităților competente să elimine acest link din lista de rezultate. Curtea a precizat însă că, în anumite cazuri, dreptul la informare al publicului se poate opune unei cereri de eliminare ([Hotărârea din 13 mai 2014, Google Spain și Google, C-131/12](#)).

Curtea a declarat de altfel, în anul 2015, nevalidă decizia Comisiei Europene prin care Facebook îi era permis să transfere datele cu caracter personal ale abonaților săi europeni către Statele Unite, în special pentru motivul că această decizie nu garanta o protecție adecvată împotriva accesului autorităților americane la datele transferate din țările Uniunii ([Hotărârea din 6 octombrie 2015, Schrems, C-362/14](#)).

DREPTURILE PASAGERILOR AERIENI

Trei miliarde de pasageri iau avionul în fiecare an. Curtea s-a aplecat asupra drepturilor lor și a răspuns în special la o întrebare recurentă: în ce cazuri și în ce condiții o companie aeriană trebuie să le plătească o compensație pasagerilor?

În anul 2009, Curtea a declarat că pasagerii al căror zbor a întârziat trei ore sau mai mult au dreptul la o compensație, ca de altfel și pasagerii al căror zbor este anulat, cu condiția ca compania aeriană să nu poată dovedi că întârzierea este datorată unor împrejurări extraordinare care scapă de sub controlul efectiv al acesteia ([Hotărârea din 19 noiembrie 2009, Sturgeon, C-402/07](#)). Curtea a specificat în continuare că coliziunea dintre o scară mobilă de îmbarcare și un avion, precum și majoritatea problemelor tehnice neprevăzute nu constituie împrejurări extraordinare și nu exclud, așadar, dreptul la compensație (Hotărârea din 14 noiembrie 2014, Siewert și alții, C-394/14; [Hotărârea din 17 septembrie 2015, van der Lans, C-257/14](#)).

Curtea a indicat de asemenea, în anul 2014, că ora de sosire efectivă a zborului corespunde momentului în care se deschide cel puțin una dintre ușile aeronavei. Astfel, numai în momentul în care pasagerilor li se permite să părăsească aparatul, aceștia pot să își reia activitățile fără constrângeri ([Hotărârea din 4 septembrie 2014, Germanwings, C-452/13](#)).

DREPTURILE CONSUMATORILOR

În ce măsură imagini de pe ambalajul unui produs alimentar și informații cu privire la conținutul scăzut de sare al unei ape minerale pot induce în eroare consumatorul? Iată două întrebări la care, printre numeroasele hotărâri consacrate protecției consumatorilor, Curtea a răspuns recent.

În anul 2015, Curtea a amintit că consumatorii trebuie să dispună de informații corecte, neutre și obiective. Astfel, atunci când ambalajul unui produs sugerează prezența unui ingredient care în realitate lipsește, cumpărătorul poate fi indus în eroare chiar dacă lista ingredientelor este exactă. În această situație se găsea o infuzie de fructe pe al cărei ambalaj apăreau imagini cu zmeură și cu flori de vanilie, în condițiile în care infuzia nu conținea niciun ingredient natural provenit din aceste fructe ([Hotărârea din 4 iunie 2015, Teekanne, C-195/14](#)).

Tot în anul 2015, Curtea a confirmat că conținutul de sodiu indicat pe ambalajul sticlelor de apă minerală trebuie să reflecte cantitatea totală de sodiu în toate formele sale (sare de masă și bicarbonat de sodiu). Astfel, consumatorul ar putea fi indus în eroare dacă o apă ar fi prezentată ca având un conținut scăzut de sare în condițiile în care este bogată în bicarbonat de sodiu ([Hotărârea din 17 decembrie 2015, Neptune Distribution, C-157/14](#)).

SOCIETATE/SĂNĂTATE

Întrucât dreptul Uniunii acoperă domenii vaste și variate, nu de puține ori Curtea se confruntă cu întrebări legate de societate și de sănătate. Mai concret, Curtea a trebuit să răspundă la aceste două întrebări: un partener de viață de același sex poate avea dreptul la o pensie de soț supraviețuitor și, respectiv, cetățenii Uniunii pot beneficia de îngrijiri medicale într-un alt stat membru decât statul ai cărui cetățeni sunt?

Curtea a declarat încă din anul 1998 că cetățenii Uniunii pot beneficia de îngrijiri medicale într-un alt stat membru decât cel ai cărui cetățeni sunt și că li se pot rambursa cheltuielile potrivit tarifelor din statul în care sunt afiliați (stat în care sunt înscrși la casa de asigurări de sănătate). Acest principiu își are originea în faptul că doi cetățeni luxemburghezi au fost excluși de casa de asigurări de sănătate luxemburgheză de la beneficiul rambursării unei perechi de ochelari cumpărate în Belgia și, respectiv, a unui tratament ortodontic efectuat în Germania ([Hotărârile din 28 aprilie 1998, Decker, C-120/95, și Kohll, C-158/96](#)). În ceea ce privește îngrijirile spitalicești acordate într-un alt stat membru, acestea sunt, desigur, supuse unei autorizări prealabile din partea statului de afiliere, dar nu trebuie refuzate în mod arbitrar. Mai exact, o persoană se poate opera într-un alt stat membru dacă termenul stabilit pentru operație în propriul stat depășește un termen rezonabil ținând seama de starea sa de sănătate ([Hotărârea din 12 iulie 2001, Smits și Peerbooms, C-157/99, și Hotărârea din 16 mai 2006, Watts, C-372/04](#)).

În anul 2008, Curtea a statuat că refuzul de a acorda o pensie de soț supraviețuitor unui partener de viață homosexual constituia o discriminare directă bazată pe orientarea sexuală, întrucât partenerul de viață supraviețuitor se află într-o situație comparabilă cu cea a unui soț supraviețuitor. În speță, o casă de asigurări profesionale germană a refuzat să acorde o pensie de soț supraviețuitor unui bărbat al cărui partener de viață înregistrat decedase ([Hotărârea din 1 aprilie 2008, Maruko, C-267/06](#)).

SPORT

În mai multe rânduri, Curtea a trebuit să soluționeze litigii care în esență priveau sportul și în special dreptul la informare și accesibilitatea difuzărilor din domeniul competițiilor sportive.

Curtea a declarat încă din anul 1995 că fotbaliștii sunt lucrători, care se pot angaja deci în mod liber la clubul pe care și-l aleg la finalul contractului lor, nicio despăgubire neputând fi solicitată noului club. Odată cu această hotărâre, cluburile de fotbal pot participa la campionatul național cu o echipă în care niciun jucător nu are cetățenia țării unde are loc campionatul (Hotărârea din 15 decembrie 1995, Bosman, C-415/93).

Curtea a confirmat, pe de altă parte, în anul 2013, că statele membre pot impune difuzarea în mod liber a meciurilor de fotbal de la campionatul mondial și de la EURO ([Hotărârile din 18 iulie 2013, UEFA/Comisia și FIFA/Comisia, C-201/11, C-204/11 și C-205/11](#)). Tot în anul 2013, Curtea a statuat că autoritățile pot limita costurile de retransmisie a unor scurte extrase din meciuri de fotbal, astfel încât canalele de televiziune să poată realiza scurte reportaje de informare cu costuri mai mici ([Hotărârea din 22 ianuarie 2013, Sky Österreich, C-283/11](#)).

PROTECȚIA MEDIULUI

Curtea are adesea ocazia să se ocupe de teme legate de mediu ca urmare a faptului că numeroase acte sunt edictate de Uniunea Europeană în acest domeniu. Astfel, Curtea s-a pronunțat deja cu privire la protecția a numeroase specii de animale (păsări, broaște țestoase, hamsteri, lincși etc.), la tratarea deșeurilor și a apelor urbane reziduale, la respectarea valorilor limită pentru dioxidul de azot, la normele de comercializare a produselor derivate din focă sau la cotele de emisii de gaze cu efect de seră.

În cadrul procedurii denumite a „dublei încălcări” (pentru nerespectarea de către un stat membru a unei prime hotărâri pronunțate împotriva sa), Curtea a fost determinată să impună sancțiuni financiare uneori importante statelor membre care nu respectaseră hotărârile sale în materie de protecție a mediului. Astfel, suma forfetară cea mai importantă (40 de milioane de euro) a fost aplicată Italiei în anul 2014 pentru încălcarea normelor Uniunii privind gestionarea deșeurilor ([Hotărârea din 2 decembrie 2014, Comisia/Italia, C-196/13](#)). În ceea ce privește penalitatea cu titlu cominatoriu cea mai semnificativă (57,77 milioane de euro pe semestru de întârziere), aceasta i-a fost aplicată Franței în anul 2005 pentru că nu a controlat corect pescuitul anumitor pești (merluciu sub dimensiunea minimă impusă de Uniune, [Hotărârea din 12 iulie 2005, Comisia/Franța, C-304/02](#)).

CURTEA DE JUSTIȚIE
A UNIUNII EUROPENE

—
Direcția de comunicare
Unitatea Publicații și presă electronică

Iunie 2017

